

TYGODNIK WILEŃSZCZYZNY

www.tygodnik.lt

DZIŚ

w numerze m. in.

■ 1 mln euro dla firm, które zaproponują sposoby walki z balonami przemysłowymi **str. 2**

■ Ognisko ASF na dużej fermie w rejonie wileńskim **str. 2**

■ Projekt „Atsigrėžk“ z Dianą Nausėdienė **str. 4**

■ Festiwal Kapel i Muzyków Ludowych w Rudominie **str. 5**

Rota

■ Andrzej Poczobut laureatem Nagrody im. Sacharowa Parlamentu Europejskiego **str. 1**

■ 100. rocznica odsłonięcia Grobu Nieznanego Żołnierza w Warszawie **str. 20**

PRENUMERATA 2025

Do 19 listopada trwa prenumerata na grudzień 2025 roku.

Za 1,93 euro – miesięcznie za 23,12 euro – rocznie (indeks 0233); dla emerytów i osób niepełnosprawnych – 1,85 euro – miesięcznie za 22,18 euro – rocznie. (indeks 0322)

W KAŻDYM NUMERZE:

ROTA

DODATEK
HISTORYCZNO-PATRIOTYCZNY
DLA POLAKÓW NA LITWIE

85 lat inspiracji i kultury w Centralnej Bibliotece Samorządu Rejonu Wileńskiego

Od małej czytelnicy do nowoczesnego centrum

Centralna Biblioteka Samorządu Rejonu Wileńskiego obchodziła 85-lecie swojej działalności. Uroczystość jubileuszowa, która odbyła się 24 października w siedzibie biblioteki, zgromadziła pracowników, czytelników, partnerów oraz szanownych gości z różnych instytucji na Litwie i za granicą.

Uroczystość rozpoczęły życzenia księdza Jana Matusiewicza z parafii Najświętszej Maryi Panny, Matki Dobrej Rady w Rudominie, które nadały wydarzeniu

duchowy wymiar i podkreśliły znaczenie biblioteki w życiu lokalnej społeczności. Podczas obchodów zaprezentowano dzia-

(Dokończenie na str. 6)

Stan nadzwyczajny w rejonie wileńskim: wykryto ognisko afrykańskiego pomoru świń

Po potwierdzeniu przez Państwową Służbę Żywności i Weterynarii ogniska afrykańskiego pomoru świń (ASF) w jednym z gospodarstw komercyjnych w rejonie wileńskim, samorząd rejonu ogłosił stan nadzwyczajny w gminie Niemenczyn, na której terenie wykryto ognisko choroby.

(Dokończenie na str. 2)

Złote Gody Ireny i Eugeniusza Matujzów z Podborza

Przykład miłości, pracowitości i przywiązania

FOT. SALCININKAI.LT

25 października 2025 roku państwo Irena i Eugeniusz Matujzowie ze wsi Podborze świętowali niezwyklej jubileusz – Złote Gody, czyli 50-lecie wspólnego życia. Ich historia to piękny przykład trwałej miłości, pracowitości i przywiązania do rodzinnych stron.

(Dokończenie na str. 4)

1 mln euro dla firm, które zaproponują sposoby walki z balonami przemytniczymi

W związku z napływem balonów meteorologicznych z Białorusi, Ministerstwo Gospodarki i Innowacji (EIM) przeznaczy 1 mln euro na sfinansowanie programu biznesowego, w ramach którego uczestniczące w nim firmy zaoferują rozwiązania technologiczne służące zwalczaniu balonów, które naruszyły przestrzeń powietrzną kraju.

Program zostanie uruchomiony w ciągu 24 godzin, po czym przedsiębiorstwa i placówki naukowe zostaną zaproszone do składania wniosków za pośrednictwem „punktu kompleksowej obsługi” w Agencji Innowacji działającej przy ministerstwie.

„Mamy nadzieję, że w ciągu trzech miesięcy znajdziemy roz-

wiązania, które będziemy mogli zastosować w kwestiach obrony powietrznej” – powiedział wiceminister gospodarki i innowacji Paulius Petrauskas.

Według P. Petrauskasa, z przedstawicielami biznesu roz-

mawiano o możliwościach rozwoju elektronicznych środków zestrzeliwania balonów – systemów antydronowych, systemów wywiadowczych i innych rozwiązań inżynierskich.

Na podst. ELTA

W Wilnie wytną drzewa stwarzające zagrożenie

W najbliższym czasie w kilku miejscach stolicy zostaną wycięte drzewa, które stwarzają zagrożenie – informuje Podwydział Programów Ochrony Środowiska i Zieleni Samorządu m. Wilna.

Jak podano, decyzję o wycince drzew podjęto po ocenie ich stanu przez specjalistów – drzewa te stanowią zagrożenie dla mieszkańców, ich mienia, budynkom lub bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Planowane wycinki: ul. Karaliaučiaus 15 – zostanie usunięty klon jesionolistny, ul. Karvaičių 12 – zostanie wycięta lipa, ul. Vėtrungių 51 – będzie wycięta dwupniowa wierzba, ul. Vorupės 37D – zostaną usunięte 3 topole, ul. Gabijos 57 – będzie wycięta

lipa ze spróchniałym pniem, ul. Musninkų 2 – zostaną usunięte dwa jarzęby, ul. Pašilaičių 5 – zostaną usunięte sumaki, ul. Žemynos 43 – będzie wycięta ałyczka,

ul. Taikos 50 – zostanie usunięty niebezpiecznie pochylony klon jesionolistny, ul. Lydos 3 – na prywatnej działce będą usunięte 3 dąglezje.

Przeprowadzono ocenę arborystyczną tych drzew i stwierdzono, że wysychają i nie mają perspektyw na dalszy wzrost. Jak podkreśla samorząd stołeczny, drzewa są usuwane po ocenie ich stanu przez specjalistów, a przycinanie lub inne zabiegi nie są już w stanie pomóc w zachowaniu drzewa.

Wilno stale dba również o sadzenie nowych drzew – w 2024 r. posadzono 3600 drzew i 64,8 tys. krzewów, a w 2025 r. planowane jest posadzenie 4000 drzew i 79 tys. krzewów.

Na podst. vilnius.lt

Ruszył drugi etap budowy tunelu w Tarandzie

W Wilnie ruszył drugi etap budowy tunelu w Tarandzie. W trakcie robót nastąpiły zmiany w organizacji ruchu – ruch w obu kierunkach będzie się odbywał prawą stroną autostrady Wilno–Poniewież (A2) i nie zostanie przekierowany na równo-

ległą drogę lokalną – informuje „Via Lietuva”, zarządca dróg państwowych.

Jak podano, od poniedziałku, 27 października, ruch w kierunku Poniewież-Wilno zostanie zamknięty i przekierowany na prawą stronę autostrady, gdzie będzie

się odbywał dwoma zwężonymi pasami.

Ruch w kierunku przeciwnym również będzie odbywał się po prawej stronie autostrady Wilno-Poniewież dwoma zwężonymi pasami.

Aby zwiększyć bezpieczeństwo ruchu drogowego, zostaną zainstalowane bariery rozdzielające kierunki ruchu.

Ruch nie będzie już kierowany na równoległą drogę lokalną.

Tunel w Tarandzie powstaje około 300 metrów od stacji benzynowej EMSI, jadąc w kierunku Wilkomierza. Projekt o wartości 6,2 mln euro realizuje firma YIT Lietuva.

Otwarcie tunelu dla ruchu planowane jest na lato 2026 roku.

Na podst. vialietuva.lt

Tysiące odbiorców bez prądu

W poniedziałek, 27 października, mieszkańcy wileńskiej dzielnicy Szeszkinia, Posyłajcie i części dzielnicy Bojary zostali pozbawieni prądu.

Jak poinformowała przedstawicielka ESO Rasa Juodkienė, awaria linii kablowej została zarejestrowana około godziny 10:40.

Dostawy prądu dla 7-8 tysięcy odbiorców ESO zostały przywrócone w ciągu kilkudziesięciu minut, podczas gdy około 12 tysięcy mieszkańców nadal pozostawało bez prądu.

Spółka samorządowa JUDU poinformowała na Facebooku, że z powodu problemów z elektrycznością na 10 skrzyżowaniach nie działa sygnalizacja świetlna.

O godzinie 13.20 dostawy prądu zostały pomyślnie przywrócone.

Na podst. ELTA

Stan nadzwyczajny w rejonie wileńskim: wykryto ognisko afrykańskiego pomoru świń

(Dokończenie ze str. 1)

Państwowa Służba Żywności i Weterynarii (VMVT) poinformowała we wtorek o potwierdzeniu ogniska afrykańskiego pomoru świń (ASF) na fermie spółki „Cestos maistas” (rejon wileński). W gospodarstwie tuczono około 19 tysięcy świń.

27 października, po otrzymaniu pozytywnych wyników badań laboratoryjnych, specjaliści VMVT wprowadzili ograniczenia w przemieszczaniu się zwierząt na terenie fermy, aby zapobiec rozprzestrzenianiu się choroby. Aby zniszczyć źródło wirusa, w gospodarstwie komercyjnym zostanie przeprowadzona likwidacja hodowli.

Jak podano, w ciągu ostatnich dwóch dni na fermie padło 27 świń (jednego dnia – 25 świń, następnego dnia – jeszcze 2). W związku z podejrzeniem ASF, o sytuacji natychmiast zostali po-

by wydaje się niewielkie. Jednak wirus afrykańskiego pomoru świń występuje na wielu obszarach Litwy – praktycznie nie ma już stref bezpiecznych. Niezależnie od wielkości gospodarstwa, nawet najmniejsze naruszenie wymogów bezpieczeństwa biologicznego może stworzyć warunki do przedostania się wirusa do obszarów, w których trzymana jest trzoda chlewna. Sam wirus nie przedostaje się na teren gospodarstwa – jest przenoszony przez ludzi, zakażoną paszę, ściółkę lub inne zwierzęta. W danym przypadku prawdopodobnie jedna z tych przyczyn mogła doprowadzić do przedostania się choroby na teren gospodarstwa” – powiedziała cytowana w komunikacie Vaida Barkovskienė, kierownik wydziału wileńskiego regionu Departamentu Nadzoru VMVT.

W związku z wykryciem ogni-

wiadomieni specjaliści VMVT; pobrano próbki do badań laboratoryjnych.

„W pobliżu kompleksu nie ma małych gospodarstw rolnych, więc na pierwszy rzut oka ryzyko rozprzestrzeniania się choro-

ska ASF w rejonie wileńskim zwołano we wtorek posiedzenie Centrum Operacji ds. Sytuacji Nadzwyczajnych Samorządu Rejonu Wileńskiego i ogłoszono stan nadzwyczajny w gminie Niemenczyn.

**TYGODNIK
WILEŃSZCZYZNY**

Wydanie internetowe:
www.tygodnik.lt

Zespół redakcyjny:
Jan Lewicki
Teresa Strumiło

Współpraca:
Monika Urbanowicz

Zygmunt Żdanowicz,
radny samorządu
rejonu wileńskiego

Opracowanie komputerowe:
Sławomir Subotowicz

Wydawca:
ZSA „Rejspa” Kalvines 5,
Sužany, rejon wileński
Kolegium redakcyjne

Adres do korespondencji:
LT-09318 Wilno
tel./fax 275-31-66, e-mail: rejspa@rejspa.lt

Fundacja
POMOC POLAKOM
NA WSCHODZIE
im. Jana Olszewskiego

„Zadanie współfinansowane ze środków Kancelarii Senatu w ramach sprawowania opieki Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią i Polakami za granicą w 2025 roku”.

Dziewięć tablic pamiątkowych z rosyjskimi napisami zostanie wymienionych

W Wilnie dziewięć tablic pamiątkowych z napisami w języku rosyjskim, które umieszczono w czasach sowieckich, zostanie zastąpionych nowymi, typowymi tablicami pamiątkowymi, których projekt zatwierdził wileński samorząd.

Wymiana będzie dotyczyć tablic upamiętniających: pisarkę Sofiję Ivanauskaitę-Pšibiliauskienę, aktora Mečysa Chadaravičiusa, kompozytora Konstantinasa Galkauskasa, pisarza Marcelinasa Šikšnysa, poetę Petrasa Vaičiūną, pisarza Antanasa Žukauską-Vienuolisa, fizyka Adolfa Juciūsa, matematyka Zigmąsa Žemaitisa oraz pisarza Antanasa Jonyną.

Decyzję tę zatwierdziła w tym tygodniu Rada Miasta Wilna: 29 radnych wyraziło poparcie, 16 wstrzymało się od głosu, nikt nie głosował przeciw.

Zatwierdzono również usunię-

cie tablicy pamiątkowej Mikolajusa Konstantinasa Čiurlionisa z inskrypcją w języku litewskim i rosyjskim, ale zostanie ona wymieniona nieco później.

Zakaz promowania totalitarnych i autorytarnych reżimów oraz ich ideologii wszedł w życie na Litwie w maju 2023 roku. Zgodnie z nim symbole totalitaryzmu i autorytaryzmu – pomniki, nazwy ulic, placów i innych obiektów publicznych oraz inne symbole – muszą zostać usunięte z przestrzeni publicznej.

Do tej pory w Wilnie usunięto lub wymieniono 16 tablic pamiątkowych z radzieckimi relikwiami.

Fot. Marian Paluszkiewicz

Nowy szwajcarski pociąg elektryczny dotarł już do Wilna

Nowy szwajcarski pociąg elektryczny dotarł już do Wilna. Chociaż ruszy on na tory i będzie przewoził pasażerów na Litwie dopiero w drugiej połowie przyszłego roku, mieszkańcy mieli niepowtarzalną okazję, aby jako pierwsi zobaczyć, usłyszeć o nowym pociągu i zobaczyć go od środka.

Liczba miejsc jest ograniczona, dlatego Koleje Litewskie zachęcają wszystkich do jak najszybszej rejestracji na bezpłatną wycieczkę.

Wycieczki dla mieszkańców będą organizowane przez specjalistów Kolei Litewskich. Będą oni również gotowi odpowiedzieć na wszystkie pytania mieszkańców.

Pociąg został wyprodukowany w Polsce przez szwajcarską spółkę kapitałową „Stadler” na zamówienie „Kolei Litewskich”.

Nowe pociągi elektryczne

będą bardziej przestronne i dostosowane do potrzeb wszystkich pasażerów, w tym osób z ograniczoną mobilnością. Po kilku dekadach do pociągów powróci również strefa restauracyjna.

Zgodnie z umową o wartości 226,5 mln euro podpisaną w

czerwcu 2023 roku, spółka „Stadler Polska” wyprodukuje w Polsce 9 pociągów elektrycznych i 6 bateryjnych, a także zapewni wsparcie techniczne, konserwację i dostawy części zamiennych do 2037 roku.

Fot. LTG Link

Ważne zmiany w rozkładach jazdy komunikacji miejskiej

Od 27 października w Wilnie zaczęły obowiązywać znaczące zmiany w rozkładach jazdy komunikacji miejskiej. Ich celem jest zapewnienie płynniejszego i bardziej efektywnego transportu w godzinach szczytu oraz lepszych możliwości przesiadek między trasami.

Największe zmiany dotknęły szybkiej linii 3G – planowane są dodatkowe kursy, zwłaszcza z

przystanku J. Baltrušaičio, aby zapewnić pasażerom lepszą obsługę w godzinach porannych i wieczornych. Zaszła także synchronizacja rozkładów jazdy linii 3G z linią 52, która pozwoli na wygodniejsze przesiadki i skróci czas oczekiwania na trasach łączonych.

Zaszły również zmiany na linii autobusowej nr 5 – jest ona dostosowywana do rzeczywistego natężenia ruchu pasażerów i

kierunków ich podróży. Zgodnie z uwagami mieszkańców zmodyfikowana została także linia 49.

Pasażerowie znajdą aktualne rozkłady jazdy wszystkich linii na stronach internetowych www.judu.lt i www.stops.lt. Jak zwykle, najwygodniejszym sposobem śledzenia komunikacji miejskiej w czasie rzeczywistym jest korzystanie z wirtualnej tablicy JUDU.

Na podst. madeinvilnius.lt

Dariusz Zonenberg został nowym dyrektorem generalnym „Orlen Lietuva”

Dariusz Zonenberg został w poniedziałek, 27 października, powołany na stanowisko nowego prezesa zarządu i przewodniczącego rady nadzorczej „Orlen Lietuva”.

„Jestem zaangażowany w realizację długoterminowej strategii „Orlen Lietuva”, opierając się na moim doświadczeniu zdobytym na Litwie. W najbliższej przyszłości zwrócimy szczególną uwagę na projekt instalacji do głębokiego przetwarzania pozostałości olejowych, który jest bardzo ważny dla przyszłości firmy” – mówił.

Dariusz Zonenberg wcześniej pełnił funkcję wiceprezesa ds. technologii i inwestycji w „Orlen Lietuva”.

„Orlen Lietuva” to koncern energetyczny z polskim kapitałem na Litwie. Jest właścicielem jedynej rafinerii ropy naftowej w krajach bałtyckich. „Orlen Lietuva” znajduje się w rejonie możejskim.

Firma składa się obecnie z rafinerii ropy naftowej, elektrowni cieplnej, terminalu naftowego w Butyndze oraz rurociągów naftowych i produktowych łączących terminal w Butyndze oraz rafinerię z siecią rurociągów naftowych „Przyjaźń”.

Na podst. ELTA

Do rzeki wpuszczono jesiotry

23 października w Wilnie wpuszczono do Wilii narybek jesiotra ostronosego – 5 tys. sztuk. Ten rzadki i chroniony gatunek ryby znajduje się w Litewskiej Czerwonej Księdze, dlatego każde takie zarybienie to ważny krok w odbudowie populacji tych wyjątkowych ryb w wodach kraju – informuje Ministerstwo Rolnictwa.

Jak podkreśla resort rolnictwa, specjaliści Służby Rybołówstwa przy Ministerstwie Rolnictwa należą do najaktywniejszych hodow-

ców i odtwórców populacji jesiotra ostronosego w Europie. Służba od ponad dziesięciu lat realizuje program restytucji tego chronionego gatunku, którego celem jest powrót jesiotrów do Morza Bałtyckiego i rzek litewskich.

W latach 2011–2025 do Wilii i Świętej wypuszczono już około 0,5 mln młodych jesiotrów, wyhodowanych na Litwie. Pod względem liczby introdukowanych jesiotrów nasz przoduje wśród krajów bałtyckich, wyprzedzając Łotwę i Estonię.

Dzięki wspólnym wysiłkom krajów regionu bałtyckiego do tej pory wypuszczono do rzek ponad 3 mln jesiotrów ostronosych. Na Litwie od 2011 roku zarybiono rzeki ponad 499 tys. ryb, a kolejne 30-70 tys. narybku jest wypuszczanych corocznie.

Według prognoz naukowców, pierwsze dorosłe jesiotry powinny powrócić do litewskich rzek w ciągu najbliższych kilku lat, po upływie około 14-18 lat od rozpoczęcia realizacji programu.

Prace restytucyjne jesiotra ostronosego na Litwie prowadzone są w rzekach Wilia, Święta i Niemen, które stanowią odpowiednie siedliska migracji, tarła i wzrostu narybku.

Fot. zum.lrv.lt

NOWINY znad Solczy

Projekt „Atsigrėžk“ z Dianą Nausėdienė

Muzyka, która leczy

21 października w pałacu w Jaszunach gościła pierwsza dama Litwy Diana Nausėdienė. Odbył się tam charytatywny koncert autorów projektu pod jej patronatem – „Atsigrėžk“.

Podczas wizyty Diany Nausėdienė odbyło się spotkanie z mieszkańcami rejonu solecznickiego znajdującymi się w trudnej sytuacji społecznej – osobami, którym brakuje rodzinnego ciepła, mieszkającymi w domach opieki lub cierpiącymi na ciężkie choroby. W wydarzeniu uczestniczyli również kierownicy i pracownicy instytucji o profilu socjalnym, którzy na co dzień przyczyniają się do budowania bardziej zintegrowanej i życzliwej wspólnoty.

Pracownicy socjalni i ich asystenci każdego dnia odwiedzają domy osób samotnych, ludzi z niepełnosprawnościami, rodziny w kryzysie oraz mieszkańców doświadczających wykluczenia społecznego.

Projekt społeczny „Atsigrėžk” istnieje już od 22 lat i zachęca do zwrócenia uwagi na tych, którym życie podarowało mniej ciepła – dzieci dorastające bez rodziców, osoby starsze mieszkające w domach opieki, ludzi ciężko chorych, długo leczonych w różnych placówkach, a także osoby z niepełnosprawnościami.

Patronka projektu Diana Nausėdienė zauważyła, że w pałacu w Jaszunach połączyły się kultura, historia i ciepło ludzkich serc, jednocząc one wszystkich niezależnie od przeciwności losu.

– Muzyka zawsze pozostanie tym cudem, który leczy. Każda nuta to mała iskra nadziei, potrafiąca rozświetlić cały dzień. Pomaga przetrwać trudne chwile, daje siłę wtedy, gdy wydaje się, że już jej brak. Gdy mierzymy się z chorobą, stratą lub samotnością, właśnie muzyka – w formie pieśni, śpiewu czy dźwięku instrumentu – pozwala wypowiedzieć to, czego nie da się ująć słowami. Ogrzewa, napędza serce światłem. Przypomina, że każdy człowiek jest wartościowy, a każdy głos – ważny. Dzisiejszy koncert to nie tylko występ muzyczny, to święto wspólnoty. Spotkali się tu ludzie, którzy może na co dzień doświadczają więcej trudności niż inni, ale w ich sercach mieści się ogrom siły, wrażliwości i wiary. Jesteście żywym przypomnieniem, że prawdziwe piękno tkwi w prostocie, człowieczeństwie i umiejętności dzielenia się – powiedziała Diana Nausėdienė.

Mer rejonu solecznickiego Zdzisław Palewicz witając Dianę Nausėdienė i całą społeczność regionu podkreślił, że koncert charytatywny „Prabilti muzikos garsais” („Przemówić dźwiękami muzyki”) odzwierciedla potrzebę budowania empatii, szacunku i dobrych relacji w społeczeństwie.

– Bardzo doceniamy, że możemy uczestniczyć w projekcie „Atsigrėžk”. Ta inicjatywa znacząco przyczynia się do zmniejszania wykluczenia społecznego poprzez zaangażowanie w działalność kulturalną. Doświadczenia kulturowe pomagają przetrwać życiowe wyzwania i wzmacniają wiarę w dobro. Takie wydarzenia tworzą bezpieczne, przyjazne i oparte na zaufaniu środowisko – mówił mer, dziękując najbardziej damie za pielęgnowanie tej inicjatywy i troskę o tych, którzy najbardziej potrzebują ciepła i wsparcia. – Serdecznie dziękujemy za poświęconą uwagę mieszkańcom naszego rejonu. Samorząd rejonu solecznickiego dokłada wszelkich starań, aby każdy człowiek w naszej wspólnocie czuł się potrzebny i – w razie potrzeby – otrzymał odpowiednią pomoc – dodał.

W rejonie solecznickim działają cztery instytucje społeczne: Centrum Dobrobytu Rodziny i Dziecka, Dzienny Ośrodek Aktywności Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną, Centrum Usług Socjalnych oraz Dom Usług Społecznych. W placówkach tych udzielane jest wsparcie grupom najbardziej potrzebującym. Muzyczne emocje uczestnikom spotkania podarowali pianista z Włoch Paolo Bruno oraz solistka Litewskiego Narodowego Teatru Opery i Baletu Agnė Stančikaitė. Koncert „Prabilti muzikos garsais” w słoneczne jesienne popołudnie stworzył symboliczny muzyczny most między Włochami a Litwą, zachęcając, by zauważać innych ludzi i ich problemy.

Nie przechodźmy obojętnie – spójrzmy z empatią i wyciągnijmy pomocną dłoń.

Przykład miłości, pracowitości i przywiązania

(Dokończenie ze str. 1)

Para pobrała się dokładnie 25 października 1975 roku – ślub cywilny odbył się w Wilnie, a kościelny w rodzinnym Podborzu. W minioną niedzielę odnowili ślub w kościele w Wilnie, a następnie uczcili tę datę w restauracji.

Pani Irena pochodzi ze wsi nieopodal Podborza, pan Eugeniusz z Dajnowy. Los połączył ich na zabawie w Kukuczce, gdzie nad rzeką odbywały się wówczas bardzo popularne spotkania młodzieży z okolicznych miejscowości. Jak się okazało – była to impreza, która odmieniła ich życie na zawsze.

– Miałam długie włosy, które przyciągały uwagę każdego. Pewnie i mój przyszły mąż z ich powodu zwrócił na mnie uwagę – śmieje się pani Irena, wspominając dzień znajomości.

Przez wiele lat oboje pracowali w miejscowym kołchozie, a dziś z dumą prowadzą własne, 60-hektarowe gospodarstwo rolne. Jak przyznają małżonkowie, teraz o pola bardziej troszczy się Eugeniusz, Irena bardziej dba o

otoczenie koło domu. A robi to tak, że już trzy razy zagroda państwa Matujzów była mianowana do nagrody o najładniejszą zagrodę rejonu solecznickiego, zdobywając zaszczytne 2. miejsce i wyróżnienia.

– Z rolą jesteśmy związani od dawna. Ja mam wykształcenie agronoma, więc wykorzystałam tę wiedzę i we własnym gospodarstwie. Kiedyś hodowaliśmy ziemniaki, woziliśmy je na sprzedaż do Wilna. Trudne były czasy. Wpłaty nieduże, a należało spłacać kredyt za dom, utrzymać rodzinę – wspomina Irena. Państwo Matujzowie wychowali dwie córki – Elwirę i Barbarę, doczekali się także dwóch wnuczek, z których jedna kilka miesięcy temu założyła własną rodzinę.

Z okazji pięknego jubileuszu dostojnych małżonków odwiedzili i złożyli gratulacje wicemer rejonu Waldemar Śliżewski, starosta Mirosław Baliński, zastępca kierownika wydziału opieki społecznej i ochrony zdrowia administracji samorządu Galina Ragoża, specjalistka starostwa Halina Dudko.

– Samorząd zawsze z wielkim szacunkiem pochyla się przed takimi parami jak państwo. To małżeństwa, które są żywym przykładem dla młodego pokolenia, że prawdziwa miłość, wierność i wzajemne wsparcie potrafią przetrwać próbę czasu. Składanie życzeń takim jubilatom to nie tylko tradycja – to zaszczyt i obowiązek. Dlatego czynię to z wielkim szacunkiem zarówno w imieniu mera Zdzisława Palewicza, jak też własnym – podkreślił wicemer Waldemar Śliżewski.

Państwo Irena i Eugeniusz przyjęli życzenia z uśmiechem, wdzięcznością i – jak przystało na parę z półwiecznym stażem – z serdecznym wzruszeniem. Choć minęło pięćdziesiąt lat, w ich oczach wciąż widać tę samą iskrę, która pojawiła się kiedyś na zabawie w Kukuczce.

Niech więc kolejne lata upływają im w zdrowiu, spokoju i rodzinnej miłości. Bo jak mówi się, że jeśli coś przetrwało pół wieku, to znaczy, że zostało zbudowane na naprawdę solidnych fundamentach.

Sprzęt na potrzeby rozwoju działalności Centrum Społeczności w Poszkach

Praca stanie się łatwiejsza

Centrum Wspólnoty Lokalnej w Poszkach realizuje projekt nr NPKB-25-M-226 „Stworzenie bazy materialnej dla mieszkańców wsi Poszki”, złożony w lutym 2025 roku zgodnie z zasadami udzielania krajowego wsparcia na działalność wspólnot wiejskich.

Cel projektu: stworzenie materialnej bazy dla działalności organizacji pozarządowych.

Zadania projektu:

- zakup sprzętu niezbędnego do zaspokajania potrzeb mieszkańców wspólnoty;
- organizacja aktywnej działalności społeczności lokalnej i wartościowego spędzania wolnego czasu;
- wspieranie twórczej inicjatywy i samorealizacji mieszkańców.

Wartość projektu: 3 804,09 euro (z VAT).

Finansowanie: 3 349,52 euro – środki Agencji Płatniczej przy

Ministerstwie Rolnictwa; 454,57 euro – środki z budżetu samorządu rejonu solecznickiego, pokrywające pozostałe kwalifikowane wydatki projektu.

W ramach projektu zakupiono: laptop, bezprzewodową mysz, projektor, ekran projekcyjny, drukarkę oraz bezprzewodowy głośnik.

Wzmocnienie bazy materialnej przyczyni się do rozwoju nowych działań, zajęć i inicjatyw edukacyjnych. Zakupiony sprzęt znacząco ułatwi pracę członkom zarządu wspólnoty wiejskiej. Organizowane przedsięwzięcia staną się bardziej profesjonalne, a całe wyposażenie pomoże w lepszej organizacji działalności wspólnoty, zaspokajaniu codziennych potrzeb mieszkańców oraz w organizowaniu czasu wolnego.

Środki na realizację projektu zostały przyznane przez Ministerstwo Rolnictwa RL oraz samorząd rejonu solecznickiego.

Festiwal Kapel i Muzyków Ludowych w Rudominie

Lubiane i oczekiwane wydarzenie

Krajowy Festiwal Kapel i Muzyków Ludowych „Gra, gra kapela” na stałe wpisał się w kalendarium imprez kulturalnych Rudominy i jest jednym z najbardziej oczekiwanych przez miłośników muzyki ludowej wydarzeń roku. Celem tego festiwalu jest popularyzacja i upowszechnianie twórczości kapel oraz muzyków ludowych, a także wspieranie współpracy między regionalnymi instytucjami kultury.

Każdego roku na festiwal do Rudominy przybywają kapela nie tylko z Wileńszczyzny, ale także z różnych zakątków Litwy oraz z

zagranicy. W tym roku w festiwalu, który odbył się 25 października, wzięły udział kapela z rejonów wileńskiego, trockiego, szyrwincskiego, szawelskiego, a także goście z Polski.

W tegorocznym festiwalu uczestniczyła dobrze już znana publiczności Rudominy kapela „Vilsa” z Rykont w rejonie trockim, której kierownikiem jest Dariusz Niedźwiecki. Rzęsistymi oklaskami publiczność przywitała „Kapelę Dworską”, działającą przy Centrum Rzemiosła Tradycyjnego w dworze Houwaltów w Mejszago-le, pod kierownictwem Jolanty

Łapińskiej. Na gościnnej scenie Centrum Kultury w Rudominie wystąpiła Kapela Wiejska, działająca przy Filii w Anciūnai Samorządu Rejonu Szyrwincskiego, której kierownikiem jest Alvyda Krapienė. Z niewielkiego miasteczka Bazyliany w rejonie szawelskim na festiwal przybyła „Bazilioną tradicinė kapela” pod kierownictwem Arvydasa Marcinkevičiausa. Występ kapeli „Zwyrtni” ze wsi Huba, gmina Czorsztyn w powiecie nowotarskim (Polska), pod kierownictwem Jolanty Bużak, nadał festiwalowi atmosferę góralskiej biesiady. Gospodarzy zaś repre-

zentował Zespół Pieśni i Tańca „Rudomianka”, prowadzony przez Wioletę Cereszkę.

Każdy zespół zaprezentował niepowtarzalny program muzyczny, wykonując autentyczne utwory typowe dla swojego regionu. Publiczność była zachwycona charyzmatycznymi muzykami i ich dźwięcznymi głosami, mogąc delektować się wspaniałym światem pieśni i melodii. Pełna sala świadczyła o ogromnym zainteresowaniu muzyką ludową, która okazuje się być atrakcyjna i ważna zarówno dla młodszego pokolenia, jak i dla starszych uczestników, pragnących przypomnieć sobie dźwięki młodości.

Festiwal zakończono wspólnym tańcem wszystkich uczestników. Z rąk organizatora festiwalu wszyscy uczestnicy otrzymali pamiątkowe statuetki oraz symboliczne upominki.

Na festiwal do Rudominy przybył również prezes Fundacji „Dunajec – Pomoc Polakom na Wschodzie”, Zbigniew Konopka, który wyraził ogromną radość z

możliwości uczestniczenia w tak pięknym wydarzeniu.

Wydarzenie to stało się wspaniałą okazją dla wszystkich miłośników muzyki ludowej do spotkań, przypomnień dawnych tradycji i podzielenia się brzmieniem muzyki ludowej, która pozostaje aktualna do dziś. Festiwal doskonale obrazuje znaczenie pieśni ludowych dla przedstawicieli różnych pokoleń. Muzyka ludowa jest nie tylko elementem tożsamości narodowej, ale także ważnym czynnikiem łączącym różne grupy wiekowe. Starsze pokolenia mają okazję zanurzyć się we wspomnieniach, a młodzi – nabyć tę ogromną wartość kulturową, utrwalając ją i wykorzystując we współczesnym kontekście. Takie wydarzenia przypominają, jak ważne jest pielęgnowanie tradycji muzyki ludowej, aby przetrwała ona dla przyszłych pokoleń.

Organizatorem festiwalu kapel było Centrum Kultury w Rudominie.

Inf. i foto Centrum Kultury w Rudominie

Popołudnie romansów i piosenek miłosnych w Rudominie

„Chciałbym spotkać cię znów”

Popołudnie romansów i piosenek miłosnych w Rudominie – kulturalne wydarzenie, które na stałe wpisało się w kalendarz artystyczny Centrum Kultury w Rudominie oraz tej podwileńskiej miejscowości. W tym roku koncert odbył się 24 października i zgromadził licznie przybyłą publiczność – miłośników muzyki.

Wieczór upłynął pod zna-

kiem wzruszeń, artystycznych uniesień i niezwykłej atmosfery, którą stworzyli artyści prezentujący utwory wokalne poświęcone miłości w jej różnorodnych odsłonach – od romantycznych pieśni po emocjonalne ballady, wykonywane w różnych językach i stylach muzycznych narodów świata.

Koncert rozpoczęli gospodarze – zespół wokalny „Gija” pod

kierownictwem Leonasa Pamerneckisa. Przed publicznością wystąpili również: zespół wspólnoty Wirszulisek z Wilna „Gaida” (kier. Regina Lajauskienė), zespół wokalny z Rudominy „Kolurija” (kier. Janina Pamarnackienė), zespół „Kaštonų bočiai” z Wilna (kier. Genovaitė Rimkienė), zespół „Tautiškos raiškos sambūris” z Wilna (kier. Janina Aidukienė), a także zespół „Lada” i jego so-

listka Elena Sartatavičiūtė z Niemenczyna oraz zespół wokalny „Šarma” z Wilna (kier. Margarita Noreikienė).

Tego dnia wystąpiła również dobrze znana publiczności Rudominy kapela „Žirginėliai” (kier. Valentinas Miškeliūnas). Nie zabrakło także tańców – w rytmie tanga i walca zaprezentował się zespół taneczny z Wilna „Retro bočiai” (kier. Vitalija Zaleskaitė), a pięknie zatańczył również zespół „Valso ritmu” z Wilna (kier. Voicechas Krivelis).

Ze sceny rozbrzmiewały nie tylko piosenki, lecz także słowo poetyckie. Poezję pięknie recytowali Juozas Timas i Janina Aidukienė.

Na imprezę do Rudominy przybyła Vilija Tūrienė, prze-

wodnicząca stowarzyszenia „Vilniaus bočių bendrija”, a także inni przedstawiciele stowarzyszenia – kierownicy wydziałów, z których wielu było również uczestnikami i wykonawcami programu artystycznego.

Każdy z występów był nie tylko muzycznym przeżyciem, lecz także okazją do refleksji nad tym, jak uniwersalnym i ponadczasowym tematem w sztuce jest miłość – niezależnie od języka, kultury czy granic geograficznych. Była to piękna i niezapomniana podróż w świat muzycznych romansów.

Organizatorem spotkania z romansem było Centrum Kultury w Rudominie.

Inf. i foto Centrum Kultury w Rudominie

Międzynarodowe forum sztuki w Rudominie – w 150. rocznicę urodzin Čiurlionisa

Wydarzenie łączące narody i pokolenia

W dniach 21–22 października Szkoła Sztuk Pięknych w Rudominie w rejonie wileńskim po raz ósmy zorganizowała wyjątkowe Międzynarodowe Forum Sztuki. Tegoroczne wydarzenie, zatytułowane „Międzynarodowa podróż śladami twórczości M. K. Čiurlionisa”, było poświęcone 150. rocznicy urodzin litewskiego geniusza Mikalojusza Konstantinasa Čiurlionisa.

Forum zgromadziło młodych artystów z Litwy, Polski, Czech i Niemiec. Wydarzenie stało się nie tylko świętem muzyki i sztuk wizualnych, ale również żywym przykładem dialogu międzykulturowego, inspirowanego twórczością Čiurlionisa – malarza, kompozytora i wizjonera.

W wydarzeniu uczestniczyli wicemer Samorządu Rejonu Wileńskiego Edyta Tamošiūnaitė, radne Rūta Carik, Mirosława Klim, Honorata Romanowska oraz dyrektorzy instytucji oświatowych.

Dialog kulturowy

Założyciel forum, dyrektor Szkoły Sztuk Pięknych w Rudominie, kierownik artystyczny i inicjator Jerzy Krupiczewicz wyraził radość, że forum stało się już tradycją i przestrzenią, w której uczniowie, nauczyciele oraz artyści z różnych krajów mogą się spotykać, wymieniać doświadczeniami i wspólnie tworzyć. Według niego, międzynarodowa współpraca jest jedną z największych wartości forum, rozwijającą dialog kulturowy i wspierającą wzajemne zrozumienie.

Wicemer rejonu wileńskiego Edyta Tamošiūnaitė, witając

uczestników, wyraziła radość, że takie forum odbywa się i jest żywe. „Międzynarodowe Forum Sztuki nie tylko oddaje hołd pamięci M. K. Čiurlionisa, ale także staje się kulturalnym mostem

nia i Iwony Dakiniewicz, subtelnie interpretowali twórczość, ukazując własne podejście i wrażliwość artystyczną.

Forum uświetniły różnorodne koncerty, podczas których wyko-

Tam również otwarto wystawę uczniów Szkoły Sztuk Pięknych w Pogirach „W świecie Čiurlionisa”, przygotowaną przez nauczycieli Renatę Utowkę i Aleksandra Subotkiewicza.

między różnymi krajami. Takie wydarzenia rozwijają poczucie wspólnoty między narodami, wzmacniają wzajemne zrozumienie i pokazują, że Europa to nie tylko geografia, ale również wartości, które jednoczą przestrzeń kulturalną” – powiedziała.

Malarskie i muzyczne interpretacje uczniów

W holu na I piętrze Szkoły Sztuk Pięknych w Rudominie otwarto wystawę prac uczniów klasy plastycznej „Dialog z Čiurlionisem: interpretacje uczniów”. To nie tylko ekspozycja, ale również most między światem Čiurlionisa a współczesnym spojrzeniem młodego człowieka. Uczniowie, pod kierunkiem nauczycieli plastyki Teresy Lukaszewicz, Olgi Ka-

nywana była muzyka klasyczna przez uczniów ze szkół w Polsce, Czechach, Rudominie i Pogirach. Koncerty prowadziła profesjonalnie nauczycielka gry na fortepianie Rasa Šimkienė, a młodzi wykonawcy zaprezentowali utwory w sposób wrażliwy, artystyczny i dojrzały.

Brzmiały chóry młodzieżowe, zespoły smyczkowe, klarnetowe, dęte, duety i tria skrzypcowe, akordeonowe, fortepianowe, kanikle, numery wokalne – wszystko wykonane bardzo profesjonalnie, wrażliwie i sugestywnie.

Koncert w dworze Houwaltów

Drugi dzień forum odbył się w dworze Houwaltów w Mejszago, gdzie koncert nabrał wyjątkowego uroku i sakralności.

W sali dworu rozbrzmiewała muzyka, odbywały się prezentacje uczniów działu plastyki i muzyki na temat życia i twórczości Čiurlionisa, przygotowane przez nauczycielki Swietlanę Wojtkiewicz, Tatjanę Kinderevičienė i Elżbietę Ivanauskienė, która również profesjonalnie prowadziła koncert.

Dyrektor administracji Samorządu Rejonu Wileńskiego Vytautas Vansavičius, witając uczestników forum, podkreślił, że to wydarzenie jest doskonałym przykładem, jak sztuka może stać się językiem łączącym narody i pokolenia. „Cieszę się, że Szkoła Sztuk Pięknych w Rudominie od ośmiu lat gromadzi młode talenty z różnych krajów, którzy nie tylko dzielą się swoją twórczością, ale

także tworzą nowe mosty przyjaźni. Takie wydarzenia wzbogacają nie tylko nasze życie kulturalne, ale również całą społeczność rejonu wileńskiego” – powiedział Vansavičius.

Kierownik projektu, dyrektorka Szkoły Sztuk Pięknych w Pogirach Aleksandra Žuk-Butkuvienė, wyraziła radość, widząc aktywność uczestników, kreatywność nauczycieli i szczerze współdziałanie wszystkich w pielęgnowaniu sztuki.

Podróż przez dźwięk, kolor, wyobraźnię i serce

Serdecznie dziękujemy wszystkim uczestnikom forum, gościom i nauczycielom za przygotowanie uczniów do występów, organizację wystaw, dekorację scen i przestrzeni.

Takie wydarzenia to nie tylko święto, ale również cenne edukacyjne i kulturalne doświadczenie. Pozwalają młodym ludziom poznawać kultury innych krajów, rozwijać empatię, wrażliwość artystyczną oraz umiejętności współpracy. Čiurlionis wierzył, że sztuka może wynosić ponad codzienność i pomagać w dążeniu do piękna, harmonii i jedności. Międzynarodowe forum w Rudominie stało się żywym ucieleśnieniem tej wizji.

„Międzynarodowa podróż śladami twórczości M. K. Čiurlionisa” – to nie tylko wydarzenie, ale podróż. Podróż przez dźwięk, kolor, wyobraźnię i serce. Podróż, która nie kończy się ostatnim akordem czy zamkniętym szkicem – trwa w każdym kroku młodego artysty.

Iwona Dakiniewicz

Fot. Teresa Lukaszewicz

Od małej czytelnicy do nowoczesnego centrum

(Dokończenie ze str. 1)

łałość placówki – przez 85 lat przekształciła się ona z niewielkiej czytelnicy w nowoczesne centrum kultury, edukacji i życia społecznego, w którym tradycja łączy się z innowacjami. Przedstawiono różnorodne projekty, inicjatywy edukacyjne, rodzinne święta, zajęcia twórcze oraz wydarzenia integrujące społeczność. Szczególną uwagę poświęcono również nowej przestrzeni w kopule, gdzie odbywają się zajęcia edukacyjne, wydarzenia kulturowe i artystyczne dla dzieci, młodzieży oraz rodzin. Wszystkich zgromadzonych gości oraz społeczność biblioteki serdecznie przywitał dyrektor Centralnej Biblioteki Samorządu Rejonu Wileńskiego, Mirosław Wojciulewicz. W swoim wystąpieniu podkreślił nie tylko imponujące osiągnięcia placówki i jej wieloletnie znaczenie dla mieszkańców rejonu wileńskiego, ale także wyjątkową rolę biblioteki w kształtowaniu życia kulturalnego, edukacyjnego i społecz-

nego, która sprawia, że miejsce to od lat inspiruje i łączy ludzi. – W ciągu tych lat rozwijaliśmy się, zmienialiśmy się, aby odpowiadać na potrzeby współczesnego czytelnika. Jestem wdzięczny wszystkim pracownikom i partnerom za tę wspólną podróż. Będziemy ją kontynuować, tworząc przestrzeń, w której każdy zawsze będzie mile widziany – powiedział Wojciulewicz. W uroczystych obchodach udział wzięli dostojni goście: wicemer Samorządu Rejonu Wileńskiego Edyta Tamošiūnaitė oraz dyrektor Administracji Samorządu Rejonu Wileńskiego Vytautas Vansavičius, którzy złożyli serdeczne życzenia, podkreślając znaczenie wieloletniej działalności biblioteki i życząc jej dalszych twórczych sukcesów oraz nowych, inspirujących osiągnięć. Tamošiūnaitė zaznaczyła, że „książka towarzyszy nam od pierwszych dni życia – od pierwszej bajki przeczytanej przez mamę, tatę, a może dziadków, po historie, które odkrywa-

my sami. Biblioteka to nie tylko dom książek, to także przestrzeń wspólnoty, w której ludzie uczą się, tworzą, dzielą się pomysłami i razem rozwijają. Serdecznie dziękujemy wszystkim, których praca, oddanie i serce pozwalają tej bibliotece istnieć i rozkwitać.

Wyrazy uznania i gratulacje jubilatce przekazali również członkowie Rady Samorządu Rejonu Wileńskiego: Krystyna Boroszko, Honorata Romanowska, Waldemar Klimaszewski, Rūta Carik, starosta gminy Rudomino Józef Szatkiewicz, prezes Centrum Wspólnoty Gminy Rudomino Władysław Kaczanowski, dyrektor AB „Vilniaus Paukštynas” Tadas Sprindžiūnas, przewodnicząca Litewskiego Stowarzyszenia Bibliotek Publicznych Danguolė Abazoriuvienė, członkini zarządu Polskiego Związku Bibliotek Elżbieta Przybylska oraz inni goście. Wydarzenie ożywił występ Reprezentacyjnej Orkiestry Dętej Policji Litewskiej wraz z charyzmatycznym solistą Mar-

Biblioteka w Rudominie została założona 28 kwietnia 1940 roku. Wówczas nosiła nazwę Państwowej Biblioteki Publicznej w Rudominie i posiadała zaledwie 808 egzemplarzy książek. W 1950 roku, biblioteka w Rudominie stała się biblioteką rejonu wileńskiego z filiami wiejskimi. 26 lipca 2013 roku biblioteka uzyskała status samodzielnej jednostki i stała się Centralną Biblioteką Samorządu Rejonu Wileńskiego (VRSCB). Obecnie w rejonie działają 43 jednostki biblioteki – Centralna Biblioteka Samorządu Rejonu Wileńskiego, dwie biblioteki miejskie w Niemenczynie oraz 40 filii wiejskich. Wszystkie one razem przechowują imponujący zbiór liczący ponad 350 000 egzemplarzy. Każdego roku z usług biblioteki korzysta ponad 10 tysięcy czytelników, którzy szukają nie tylko książek, ale także możliwości rozwoju, komunikacji i odkrywania nowych aktywności.

tynasem Viliusem. Ich utwory wprowadziły ciepłą, radosną i pełną energii atmosferę, sprawiając, że jubileusz nabrał wyjątkowo świątecznego charakteru. Obchody zakończyła część nieoficjalna, podczas której goście mogli osobiście pogratulować zespołowi biblioteki, podzielić się wrażeniami i wręczyć upominki. 85-lecie działalności jeszcze raz

podkreśliło znaczenie biblioteki dla życia społeczności rejonu wileńskiego – jako miejsca, w którym przeszłość łączy się z teraźniejszością, gdzie wiedza jednoczy ludzi, a kultura tworzy trwałe więzi i kształtuje prawdziwą wspólnotę.

Inf. i fot. Centralna Biblioteka Samorządu Rejonu Wileńskiego

W stolicy

W Ponarach powstaną dwa nowe domy wspólnotowe

W stolicy rozbudowywana jest infrastruktura przeznaczona do integracji osób niepełnosprawnych – spółka „Vilniaus vystymo kompanija” rozpoczęła realizację dwóch nowych projektów budowy domów wspólnotowych w dzielnicy Ponary. Podpisano już umowę o wykonanie robót budowlanych przy ul. Pagirio 16 i ogłoszono przetarg publiczny na wykonanie robót budowlanych przy ul. Kadugių 4.

Nowe domy wspólnotowe to kolejny ważny krok władz miasta Wilna w kierunku zapewnienia godnego, bezpiecznego i jak najbardziej samodzielnego życia osobom z niepełnosprawnością intelektualną czy psychospołeczną.

Oba planowane domy spełniają najwyższe wymagania w zakresie efektywności energetycznej i dostępności dla osób niepełnosprawnych. Przewidziano w nich po 10 miejsc mieszkalnych, przestronne pomieszczenia wspólne, strefy wypoczynkowe i gospodarcze. Budynki zostały zaprojektowane tak, by tworzyły przytulną atmosferę i poczucie domu, sprzyjały samodzielności i wspólnotowości.

Przy ul. Pagirio 16 powstanie jednopiętrowy dom mieszkalny

o powierzchni około 400 m², w którym zamieszka dziesięć osób. W budynku urządzonych zostanie 10 sypialni, salon o powierzchni 76 m² z kuchnią, pomieszczenia administracyjne i sanitarne. Na działce zaplanowano parking, ścieżki dla pieszych i niewielką przestrzeń sportową. Projekt sporządziła spółka „PA Group”, a budowę zrealizuje spółka „Stamena”. Wartość umowy o świadczenie usług budowlanych wynosi 962 tys. euro.

Przy ul. Kadugių 4 planowana jest budowa dwupiętrowego domu wspólnotowego o powierzchni prawie 400 m² ze spadzistym dachem. Tu również znajdzie się 10 pokoi dla mieszkańców, wspólna przestrzeń wypoczynkowa i jadalnia o powierzchni 95 m², kuch-

nia oraz winda przystosowana dla osób niepełnosprawnych.

Na elewacje budynku wybrano drewniane panele, które odzwierciedlają lokalny charakter przyrodniczy i architektoniczny. Projekt sporządziła spółka „Rendu”. Obecnie ogłoszono przetarg na wykonanie prac budowlanych związanych z budową tego domu wspólnotowego.

Nowy dom wspólnotowy jest częścią strategii miasta Wilna mającej na celu rozszerzenie społecznych usług wspólnotowych. W tym roku w dzielnicy Nowy Świat (Naujininkai) otwarto dom tego typu, a wiosną 2024 r. podobny dom wspólnotowy otwarto w starostwie Ponary. W tym roku w starostwie tym otwarto również nowe warsztaty społeczne.

Więcej porządku w Parku Górnym

Z inicjatywy Samorządu m. Wilna w samym sercu stolicy – w Parku Górnym i na terenie otaczającego go Państwowego Rezerwatu Kulturowego Zamków Wileńskich – będzie więcej porządku przy planowaniu wydarzeń. Stołeczny samorząd zatwierdził umowę o współpracy między miastem a Dyrekcją Zamków, co pozwoli uniknąć nakładania się wydarzeń w centrum stolicy.

Oprócz tego Wilno przejmie codienne utrzymanie zachodniej

części terenu Dyrekcji. Ponadto w przyszłym roku samorząd planuje gruntowną renowację dość przestarzałego terenu tzw. parku Serejkiskiego – odnowienie znajdujących się tu ścieżek i innej infrastruktury.

Dotychczas o wydarzeniach organizowanych na terenie Państwowego Rezerwatu Kulturowego Zamków Wileńskich samorząd nierzadko dowiadywał się dopiero po fakcie – po tym, gdy organizatorzy rozpoczynali sprzedaż biletów, pojawiały

się reklamy itp. Odtąd Dyrekcja Państwowego Rezerwatu Kulturowego Zamków Wileńskich nie będzie zawierać umów z organizatorami wydarzeń, dopóki nie otrzyma pozwolenia na organizację wydarzenia od administracji stołecznego samorządu i będzie udzielała informacji o wydarzeniach. Działające na terenie Dyrekcji ogródki kawiarniane i prowadzony handel będą musiały spełniać wymagania określone przez administrację samorządu.

Zapytaj,
nie zbłądzisz!

Porady prawne

Wzrośnie jednorazowy zasiłek pogrzebowy oraz zasiłek na transport zwłok

Jak wynika z danych Państwowej Agencji Statystycznej, w ciągu ostatnich dwóch lat na Litwie zmarło ponad 37 tys. mieszkańców.

Ustawa przewiduje, że osobie pokrywającej koszty pogrzebu osoby zmarłej wypłacany jest jednorazowy zasiłek. Jego wysokość jest powiązana z podstawowym zasiłkiem socjalnym (BSI), który corocznie jest zatwierdzany na nowo. Oficjalnie kwoty na przyszły rok nie zostały jeszcze ogłoszone, chociaż już w tym tygodniu rząd powinien podjąć decyzję w sprawie projektu budżetu państwa na przyszły rok.

Jednak z załącznika do zarejestrowanych przez rząd poprawek do Ustawy o świadczeniach alimentacyjnych na dzieci wynika, że od 1 stycznia 2026 r. BSI powinno wzrosnąć o 4 euro – z obecnych 70 euro do 74 euro. Zgodnie z ustawą zasiłek pogrzebowy wynosi 8 BSI. W związku z tym od przyszłego roku powinien on wzrosnąć z 560 euro do 592 euro.

Wsparcie na transport zwłok jest równe faktycznym kosztom transportu zwłok na Litwę, nie może jednak przekraczać 54 BSI. Oznacza to, że maksymalna kwota takiej pomocy wzrośnie z obecnych 3 780 euro do 3 996 euro.

O jeden lub drugi zasiłek należy się zwrócić do administracji samorządu według miejsca zamieszkania. Są finansowane ze środków budżetu państwa, a więc z pieniędzy wszystkich podatników.

Na pl. Europy odsłonięto mozaikę „Św. Krzysztof”

Tradycja głosi, że św. Krzysztof niósł przez rzekę dziecię, a wraz z nim – ciężar całego świata. Dopiero niosąc zrozumiał, że niesie samego Zbawiciela, a wraz z nim – ból, nadzieję i życie wszystkich ludzi. Po wielu stuleciach opowieść ta ponownie ożyła w Wilnie – artysta Gitenis Umbrasas stworzył imponującą mozaikę na budynku stołecznego samorządu.

Mozaika o powierzchni 42 m² składa się z 30 płyt granitowych i tysięcy kolorowych, łupanych kawałków kamienia. Każdy z nich jest niczym fragment historii miasta, tworzący nową, monumentalną opowieść o opiece, sile i wierności.

„W mozaice przedstawiam św. Krzysztofa jako łącznika z drzewem życia, łącznika między światem chaosu a światem niebiańskim. Święty Krzysztof, niczym dziecko, chroni i opiekuje się przyszłością Litwy. Sądzę, że jest czas na rzucanie kamieni i czas na ich zbieranie. Jesteśmy bardzo różni, mamy różne postrzeganie świata, jednak podobnie jak w tej mozaice, tak i w życiu, możemy stworzyć piękny, spójny obraz” – dzieli się swoimi przemyśleniami autor mozaiki Gitenis Umbrasas. Prace Umbrasasa stały się nieodłączną częścią tożsamości Wilna („Cudowna płytka”, „Mozaika św. Jerzego” i in.). Tym razem artysta podarował miastu dzieło mówiące o odpowiedzialności, nadziei i zdolności do znoszenia więcej, niż wydaje się to możliwe.

Po przywróceniu niepodległości św. Krzysztof ponownie został ogłoszony patronem Wilna i powrócił na herb miasta. Teraz wrócił też na „oblicza miasta” – by przypomnieć, że opieka nad miastem oznacza wspólne dbanie o nie.

Projekt został zrealizowany w ramach programu wspierania sztuki „Kuriu Vilnių” („Tworzę Wilno”), który od kilku lat wzbogaca stolicę o dzieła sztuki współczesnej – dzieła, które wyrosły z ducha samego miasta. W ciągu sześciu lat zrealizowano już 47 projektów sztuki współczesnej. „Kuriu Vilnių” zmieniało swoją formę i pomysły twórcze – artyści byli zapraszani do realizacji projektów w miejscach wybranych przez miasto lub zaproponowanych przez mieszkańców. Najwięcej uwagi poświęcono placom miejskim i ścianom budynków mieszkalnych.

Prognoza pogody na tydzień						
Czwartek 30 października	Piątek 31 października	Sobota 1 listopada	Niedziela 2 listopada	Poniedziałek 3 listopada	Wtorek 4 listopada	Środa 5 listopada
10°C	10°C	10°C	10°C	11°C	10°C	10°C
6°C	7°C	6°C	5°C	8°C	6°C	6°C
Księżyc:						
X 29		XI 05		XI 12		XI 20

KALENDARZ CODZIENNY

Czwartek, 30 października
Słońce: wsch. – 7.17, zach. – 16.46
Długość dnia – 9 godz. 28 min.
Edmunda, Germana, Juliana, Klaudii, Przemysław, Zenobii
Piątek, 31 października
Światowy Dzień Oszczędzania
Światowy Dzień Miast
Słońce: wsch. – 7.19, zach. – 16.44
Długość dnia – 9 godz. 24 min.
Alfonsa, Augusta, Łukasza, Tomasz, Urbana, Wolfganga
Sobota, 1 listopada
Wszystkich Świętych
Słońce: wsch. – 7.21, zach. – 16.42
Długość dnia – 9 godz. 20 min.
Andrzeja, Benigny, Jakuba, Jana, Marcelego, Marii, Seweryna,
Niedziela, 2 listopada
Dzień Zaduszny
Słońce: wsch. – 7.23, zach. – 16.40

Długość dnia – 9 godz. 16 min.
Ambrożego, Jerzego, Małgorzaty, Tobiasza, Wiktoryna
Poniedziałek, 3 listopada
Święto Myśliwych - Hubertus
Słońce: wsch. – 7.25, zach. – 16.38
Długość dnia – 9 godz. 12 min.
Bogumiła, Huberta, Marcina, Sylwii
Wtorek, 4 listopada
Słońce: wsch. – 7.27, zach. – 16.36
Długość dnia – 9 godz. 08 min.
Emeryka, Heleny, Karola, Modesta, Olgierda, Perpetui, Witalisa
Środa, 5 listopada
Międzynarodowy Dzień Języka Romskiego
Słońce: wsch. – 7.29, zach. – 16.34
Długość dnia – 9 godz. 04 min.
Elżbiety, Emeryka, Floriana, Gerald, Sławomira, Zachariasza

30 PAŹDZIERNIKA
1912 – Tadeusz Wróblewski w Wilnie otworzył podwoje swojej biblioteki (ob. Biblioteka LAN im. Wróblewskich).
1937 – urodził się Claude Lelouch, francuski reżyser (*Kobieta i mężczyzna* – Oscar, Złota Palma).
31 PAŹDZIERNIKA
1992 – Watykan (papież Jan Paweł II) ogłosił pełną rehabilitację Galileusza (skazany w 1633).
1997 – zmarł Tadeusz Janczar (właśc. Musiał), aktor („Korab” z *Kanału*, Mateusz z *Chłopów*) (ur. 1926).
1 LISTOPADA
1922 – abdykował ostatni sułtan Imperium Osmańskiego Mehmed VI.
1952 – na atolu Eniwetok USA dokonały pierwszej próby z bombą wodorową („Mike”).
2 LISTOPADA
1862 – urodził się Maironis (jako Jonas Mačiulis-Mačiulevičius), ksiądz, poeta i dramaturg, rektor Kowieńskiego Seminarium Duchownego (zm. 1932).
1932 – urodziła się Sława Przybylska, znana piosenkarka (*Pamiętasz była jesień*).
3 LISTOPADA
1742 – urodził się Andrzej Pohl, misjonarz, pisarz teologiczny, założyciel Przytułku Dzieciątka Jezus w Wilnie, współorganizator szpitala św. Jakuba, zarządca kościoła św. Kazimierza (zm. 1820).
1992 – zmarł Vladas Mikėnas,

najlepszy w historii litewski szachista, sędzia międzynarodowy, popularyzator szachów (ur. 1910).
4 LISTOPADA
1612 – rosyjskie ruszenie polskie (dow. K. Minin i D. Pożarski) wyzwoliło Moskwę od wojsk polsko-litewskich (były od 1610). W Rosji – Dzień Jedności Narodowej.
1772 – urodził się Franciszek Ksawery Christiani, inżynier, pionier budowy dróg bitych w Królestwie Polskim, autor pierwszych polskich podręczników (zm. 1842).
1922 – angielski archeolog Howard Carter odkrył w egipskiej Dolinie Królów grobowiec faraona Tutenchamona.
– urodził się w Zdobunowie (ob. Ukraina) Stanisław Fijałkowski, ceniony malarz i grafik (zm. 2020).
1942 – zwycięstwem sił alianckich nad wojskami niemieckimi zakończyła się II bitwa pod El Alamein, punkt zwrotny w kampanii w Afryce (trwała od 23 X); pierwsze zwycięstwo lądowe nad Niemcami.
5 LISTOPADA
1922 – urodził się w Białymstoku Czesław Petelski, reżyser (*Jarzębina czerwona, Kopernik* – wraz z żoną Ewą), aktor (zm. 1996).
1942 – na Madagaskarze skapitulowały przed aliantami wojska Francji Vichy.

Wl. P.

** OSTATNIA STRONA ** OSTATNIA STRONA **

Smartfon przed 13. rokiem życia zwiększa ryzyko problemów psychicznych

Używanie smartfona poniżej 13. roku życia sprawia, że znacząco wzrasta ryzyko problemów psychicznych w późniejszym życiu. Takie wnioski wypływają z badań przeprowadzonych na grupie ponad 100 tys. osób.

W wypowiedzi dla PAP Tara Thiagarajan, autorka badań, wyjaśniła, że główne niekorzystne objawy związane z posiadaniem smartfonów w młodszy wiek to m.in. zwiększone ryzyko myśli samobójczych, poczucie oderwania od rzeczywistości czy agresji. Jak dodała, wiąże się to również z osłabieniem ja społecznego, czyli poczucia własnej wartości i zdolności do budowania i podtrzymywania pozytywnych relacji z innymi.

Media społecznościowe i cybernękanie głównymi winowajcami

Zdaniem badaczy głównymi winowajcami są media społecznościowe, jak również zjawisko nękania w internecie. Naukowcy uważają, że należy podjąć pilne działania w celu ochrony zdrowia psychicznego dzieci.

Badaniami objęto grupę młodzieży w wieku 18-24 lat. Okazuje się, że jeżeli badani zaczęli używać smartfonów przed 13. rokiem życia, to jako młodzi dorośli częściej miewali myśli samobójcze, zachowania agresywne, doświadczali poczucia odrealnienia, problemów ze snem, słabiej potrafili regulować emocje i odznaczali się niską samooceną.

Jest wiele powodów, dla których media społecznościowe są

szkodliwe – wyjaśniła dla PAP Tara Thiagarajan z SapientLabs (USA). – Mogą uzależniać i zabierać mnóstwo czasu, który w innym wypadku mógłby być przeznaczony na zajęcia korzystne dla dobrego samopoczucia, takie jak kontakty osobiste i ćwiczenia.

Jak dodała, media społecznościowe tworzą zniekształcony obraz rzeczywistości. Przez to na przykład powodują problemy z postrzeganiem własnego wyglądu przez nastoletnie dziewczęta. Ponadto stwarzają możliwość nękania, które bywa być niszczące dla psychiki, zwłaszcza że szkodliwe komentarze online pozostają w domenie publicznej na zawsze.

Są także obszarem działania cyberdrapieżców. Małe dzieci, bez doświadczenia w rozumieniu manipulacji, łatwo padają jej ofiarą. Media społecznościowe mogą również powodować oderwanie od otaczającego świata i kultury, w których młody człowiek dorasta, co z kolei może negatywnie wpłynąć np. na relacje rodzinne – opisała badaczka.

Zauważyła, że chociaż większość negatywnych skutków korzystania ze smartfonów wynika z używania mediów społecznościowych, smartfony mogą również narażać dzieci na treści pornograficzne i brutalne. – Niektóre

badania przeprowadzone w USA pokazują, że duży odsetek dzieci już w wieku 10 lat jest narażonych na treści pornograficzne o charakterze drastycznym – wyjaśniła.

Globalne badania SapientLabs

Thiagarajan jest założycielką instytucji badawczej SapientLabs. – Badania w SapientLabs koncentrują się na zrozumieniu, jak różne aspekty środowiska fizycznego, społecznego i technologicznego wpływają na ludzki mózg i umysł. W ramach projektu Global Mind Project śledzimy zmiany w zdrowiu psychicznym i samopoczuciu na świecie, w tym te negatywne – opisała.

Opierając się na swoich ustaleniach, naukowcy apelują do decydentów o wprowadzenie podobnych regulacji dotyczących użytkowania smartfonów, jak to ma miejsce w przypadku alkoholu czy papierosów. Zdaniem badaczy korzystanie ze smartfonów powinno być regulowane w przypadku osób poniżej 13. roku życia.

Wprawdzie wiele platform internetowych wymaga od swoich użytkowników ukończenia 13. roku życia, mimo to w praktyce wdrożenie tej regulacji bywa nieskuteczne. Poza tym coraz młodsze dzieci zaczynają korzystać ze smartfonów, spędzając z nimi wiele godzin dziennie.

Obecnie w niektórych krajach, jak również w kilku stanach USA, wprowadza się ograniczenia lub zakazy związane z użyciem smartfonów w szkołach.

PAP
Fot. Pexels/ pixabay.com

ŚMIECH NA ZDROWIE

- Kochanie, jaki kostium kąpielowy mam kupić: jednoczęściowy czy bikini?
- Jednoczęściowy. Z dziurkami na oczy.

♦ ♦ ♦ ♦

- Ja się pytam, kiedy mi wypłacicie odszkodowanie?
- To zależy w czym pan chce je dostać. W dolarach czy w złotychkach?

- A co to ma za znaczenie?

- Bo jak w dolarach, to nie dostaniesz pan ani centa, a jak w złotychkach, to ani grosza.

♦ ♦ ♦ ♦

Dzwoni Kowalski do banku:
- Czy to prawda, że dajecie kredyty na słowo honoru?

- Tak.

- Przecież to śmieszne! A jak

was oszukam?

- Wtedy stanie pan przed swoim Stwórcą i będzie panu wstyd.

- Ha, kiedy to będzie!

- Piątego pan nie odda, szóste go pan stanie.

♦ ♦ ♦ ♦

Żona rozwiązuje krzyżówkę.
- Janusz, co jest na początku Pana Tadeusza?

- Akcyza.

♦ ♦ ♦ ♦

Żona blondynka kierująca samochodem mówi do męża:

- Patrz jak ten idiota przed nami niebezpiecznie blisko jedzie!

♦ ♦ ♦ ♦

Kłótnia małżeńska. Żona jest wściekła na Kubalę:

- Jak mogłeś powiedzieć kolegom z pracy że ożeniłeś się ze mną dla pieniędzy! Przecież ja nie miałam żadnych pieniędzy.

- A co im miałem powiedzieć?

♦ ♦ ♦ ♦

- Po jaką cholerę siedzisz na beczce z benzyną?!

- To mnie motywuje do realizacji postanowienia noworocznego.

- Że co?!

- Muszę wytrzymać bez papierosa...

9 771648 531003